

Kunnskapsdepartementet
v/Kunnskapsminister Halvorsen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår sak nr: 2013-ST-00041

Arkivnr.: 110

Deres ref:

Dato:25.02.2013

STATSBUDSJETT 2014 - INNSPILL FRA NORSK TJENESTEMANNSLAG

Norge har en høyt utdannet befolkningen og forskningen bidrar aktivt til produktivitet, innovasjon og kompetanse. Derfor bør bevilningene til forskning og utdanning styrkes vesentlig for at vi også i framtiden står best mulig rustet til å motstå de kriser som vil komme.

Regjeringen har uttrykt bekymring for at næringslivet i Norge ikke satser nok på forskning, noe den har rett i. Regjeringen er likevel den som må ta ansvaret for den manglende forskningsinnsatsen i Norge og bør derfor øke det offentlige bidraget til forskning.

Regjeringen har fortsatt en lang vei å gå før målene i Soria Moria II kan oppfylles. NTL vil derfor kommentere potensialet for forbedringer i statsbudsjett for 2014 innenfor KD sitt område.

Universiteter og høyskoler

Selv om den samlede nominelle bevilgningen til FoU-området øker, fortsetter utarming av universitetene og høyskolene ved at presset på basisbevilgningen blir stadig større. Dette går utover den frie grunnforskningen. Konsekvensen er dårligere arbeidsvilkår for de ansatte ved lærestedene. Grunnforskning er en særdeles viktig aktivitet ved universiteter og høyskoler. Basisbevilgningen må derfor opp på et nivå hvor denne utgjør minimum 80 % av inntektene til universiteter og høyskoler for budsjettåret 2014. Midler til fri forskning initiert av forskerne selv er en svært viktig motvekt mot all programforskningen. Det er langt igjen til at norsk forskning finansielt er på et optimalt nivå.

En opptrapping av antall studieplasser må følges opp med en satsning på flere vitenskapelige stillinger, samt bygg og vedlikehold slik at universitetene og høyskolene kan rustes til å møte utdanningsbølgen uten å gå på akkord med utdanningskvaliteten.

Stortinget har gjort vedtak om samlokalisering av Norges veterinærhøgskole, Veterinærinstituttet og Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås. Dette må følges opp med nødvendige bevilgninger slik at intensjonen i Stortingets vedtak kan realiseres.

Universitetene er storforbrukere av midlertidige tilsetninger, utover lovhjemlede stipendiat og Post.doc-stillinger. Dette gjelder både administrative, tekniske og vitenskapelige stillinger. Det er alt for mange som blir gående i årevis på kortvarige kontrakter, ofte knyttet til eksternt finansierte prosjekt. Arbeidsgiveransvaret blir derfor utydelig. NTL mener at det ikke er ønskelige at statlige virksomheter benytter midlertidig tilsetning oftere enn andre virksomheter. For den enkelte tilsatte er midlertidig tilsetning en svært uheldig situasjon. NTL har derfor store forhåpninger til oppfølging av "Rapport om bruk av midlertidig tilsetning i universitets- og høyskolesektoren" datert 2. november 2010.

NTL mener at den individuelle forskningsretten igjen må tariffestet gjennom avtaler mellom tjenestemannsorganisasjonene og staten. Innholdet i den individuelle forskningsretten må tilpasses ulike institusjoners og miljøers egenart, men også dette må løses i forhandlinger, ikke individuelt.

Forskningsinstituttene

Formålet med basisbevilgningen til forskningsinstituttene er å bidra til å bygge og vedlikeholde høy og langsiktig kompetanse på prioriterte områder. Det burde være en sentral del av norsk forskningspolitikk at basisbevilgningene til alle forskningsinstitutter økes og blir høyere enn i dag.

En fjerdedel av den totale forskningen i Norge utføres i instituttsektoren. Mange av instituttene sliter med en meget anstrengt økonomi. Forskningsinstitutter underlagt retningslinjer for statlig basisfinansiering hadde i 2011 en gjennomsnittlig basisfinansiering på rundt 10,3 % av samlet omsetning. Den resterende prosjektporteføljen består i hovedsak av oppdragsprosjekter. I utlandet ligger basisbevilgningene hos tilsvarende virksomheter vesentlig høyere. Enkelte utenlandske institutter har opptil 50-70 % basisfinansiering. Dette innebærer blant annet at norske institutter framstår som vesentlig dyrere enn utenlandske i den internasjonale konkurransen om prosjektmidler. NTL krever at basisbevilgningen må være langt høyere enn hva de er i dag og at basisbevilgningen ikke skal være resultatbasert.

NTL er bekymret for den teknisk-industrielle instituttsektoren. De seneste statsbudsjettene har ikke gitt godt nok svar på de utfordringer samfunnet står overfor med hensyn til forskning og utvikling. Færre oppdrag fra industrien kan lett gi oppsigelser, særlig hos de instituttene som lever av oppdrag for næringslivet. NTL er skuffet over at Regjeringen ikke følger opp tidligere signaler om å styrke instituttene sin posisjon i økonomiske nedgangstider. Dette blir ytterligere dramatisk fordi vi nå står midt oppe i en situasjon hvor betydningen av forskning og utvikling er større enn noensinne. Spesielt burde satsningen på forskning og utvikling innenfor fornybar energi og miljøforskning vært langt større.

Pensjon – overgang fra ytelsesbasert ordning til innskuddsbasert

NTL er kjent med at Helseforetakene og NRK tidligere ble kompensert for økte fremtidige pensjonsforpliktelser (i Statens pensjonskasse) som følge av overgang til ny regnskapsstandard, men det samme er ikke gjort for forskningsinstituttene i samme situasjon.

Flere forskningsinstitutter har meldt overgang fra ytelsesbaserte pensjonsordninger til innskuddspensjoner. Det er liten tvil om at utviklingen drives av regnskapsreglene, som krever at bedriftene må avsette egenkapital til mulig fremtidige økninger i pensjonspremiene.

Statsbudsjettet 2014 må derfor avsette ekstra midler til de forskningsinstituttene som har tjenestepensjonsordning i Statens pensjonskasse slik at de ble i stand til å ivareta sine pensjonsforpliktelser.

Fondet for forskning og nyskaping

NTL var skeptiske til at deler av norsk forskning ble finansiert gjennom avkastning på forskningsfondet. Hensikten med fondet var å sikre langsiktighet og kvalitet i forskningen. Nå er fondet avvirket og vi stiller oss undrende til hvor de øremerkede midlene som skulle kompensere for avviklingen av fondet har blitt av. Regjeringen lovte å finne alternative måter å sikre langsiktigheten og kvaliteten på, et alternativ er å øke basisbevilgningene til forskning.

Studiestøtten

NTL registrerer at studiestøtten øker noe, men det er likevel langt fram til målet om å gjenreise heltidsstudenten. Stipenddelen av studiestøtten må gradvis økes, og tidligere inngåtte studielån avskrives parallelt. NTL krever en politisk styrt, lav rente på studielån. Samtidig forutsetter NTL at studiestøtten utvides til 11 måneder i året.

Studentboliger

NTL er glad for at det nå blir bygget over 1.000 studentboliger pr år. Det er samtidig et stort udekket behov for nye studentboliger og utbyggingstakten må derfor økes.

Studentboligbygging er et viktig utdanningspolitisk tiltak både for å tilby borteboende studenter en bolig til gunstig pris og for å redusere presset og dermed utleieprisene på det private boligmarkedet. De siste årene har vi sett en stor økning i prisene på det private leiemarkedet, en økning som hverken står i stil med kvaliteten på boligene eller prisøkningen på andre varer.

Statens andel av byggekostnadene til studentboliger har gått betraktelig ned de siste årene, fra 60 prosent i 2005 til ca. 33 prosent i dag. Dette kommer av at man flere ganger har økt rammene for hvor mye hver enhet kan koste å bygge, mens statstilskuddet har stått på stedet hvil. Det er studentene som må dekke dette gapet gjennom økte leiepriser. NTL støtter derfor Norsk Studentorganisasjons (NSO) krav om at statens andel av byggekostnadene må opp til minst 50 prosent.

Studentbarnehager

Studentbarnehager i regi av studentsamskipnadene må fortsatt være et utdanningspolitisk tiltak. Det må derfor bevilges midler over Kunnskapsdepartementets budsjett til drift av studentbarnehager.

Studentbarnehager har utviklet et godt og tilpasset barnehagetilbud i nært samarbeid med foreldrene som er studenter med tilpassede åpningstider til studentenes undervisnings- og praksistider. Studentbarnehagene ligger ofte i gangavstand fra studentboligene, og studentforeldre kan da slippe forsinkende og miljøforurensende biltransport.

Videre kan studentforeldre gjennom en studentbarnehage få et større og bedre nettverk med andre i samme situasjon. Det vil også være lettere å få til barnevaktsamarbeid, gruppearbeid, kollokvier og lignende når foreldrene har barna i samme barnehage.

Studenthelsetjeneste

NTL støtter regjeringens arbeid om å knytte studenthelsetjenesten sterkere til den ordinære helsetjenesten. Det bør inngås avtaler mellom studentsamskipnadene, lærestedene, kommunene og de regionale helseforetakene for å etablere systemer for hvordan studenters psykiske helsetjeneste skal innrettes. Samtidig er det viktig å sikre videreføring av allerede eksisterende og gode studenthelseordninger ved universiteter og høyskoler som tilbys av studentsamskipnadene.

Livslang læring

NTL har ett todelt syn på livslang læring. På den ene siden er det viktig å støtte opp under målrettede tiltak for voksne med svake ferdigheter i lesing, skriving, regning og IKT. På den annen side savner vi at Regjeringen legger til rette for fullføring av etter- og videreutdanningsreformen. Vi minner om at også universitets- og høyskolesektoren har svært

mange ansatte som ikke har høg utdanning. Styrking av mulighetene til etter- og videreutdanning både i form av formell og ikke-formell læring for ansatte i sektoren er viktig.

Universitetsmuseene

Forskning ved universitetsmuseene har kommet inn som et hovedmål under Forskningsrådet. Det er viktig for universitetsmuseene. Derfor er det skuffende at Kunnskapsdepartementet ikke følger opp NOU-en om universitetsmuseene; "Tingenes tilstand" med konkret bevilgning for sikring av de vitenskapelige samlingene. Dette er viktig for at samlingene kan gjøres fysisk og digitalt tilgjengelig.

NTL ber om at følgende må på plass i statsbudsjettet 2014:

1. En styrking av budsjettene til universitetene, høgskolene og forskningsinstituttene
2. Økt satsing på grunnforskning i form av økt basisandel og frie prosjektmidler
3. Flere faste stillinger for å redusere midlertidigheten i sektoren
4. Statens andel av byggekostnader til studentboliger må økes til 50 %
5. 11 måneders studiestøtte

Med hilsen

NORSK TJENESTEMANNSLAG

Anita K. Solhaug
Første nestleder

Thomas Sandvik
Forbundssekretær